

Eesti otsingukoerad on maailmatasemel!

FCI meeskondlikud päästekoerte maailmameistrivõistlused

1.-4.06.2023 toimusid Craiovas, Rumeenias FCI poolt korraldatud meeskondlikud päästekoerte maailmameistrivõistlused. Esimest korda osales nendel võistlustel ka Eesti meeskond ning saavutas MM-il Itaalia ja Hollandi järel kolmanda koha! Ettevõtmist meenutab meeskonna kapten Marelle Kurvits.

Mõttega saata Eesti tiim pääste meeskondlikule maailmameistrivõistlustele 2023. aastal olime mänginud juba mõned aastad. Selle seemne istutas Monika koerajuhtide pähe juba mitu aastat tagasi, kui tal oli võimalus FCI päästekoerte töökomisjoni liikmena seda võistlust pealt näha ja teisel korral ka ise kohtunikuna hinnata. Mida rohkem me võistluse kohta infot saime, seda realistlikumaks muutus ka osalemise plaan. Treenime ju kõik Eesti Otsingukoerte Klubis, kus meie treeningute eesmärgiks on saavutada koerte reageerimisvalmidus ehk saavutada koolitustase (IPO-R RH-FL A), mis lubab koeral ja koerajuhil osaleda Politsei- ja Piirivalveameti otsingusündmustel Vabatahtliku Reservpäästerühma liikmena. Meie koerajuhid on saanud vabatahtliku päästja väljaõppe, neil on piisavalt praktilist kogemust, on harjunud tegema omavahel koostööd, oskavad pidada kinni otsingustrateegiast ja meie koerad on võimelised segamatult töötama lähestikku või kõrvuti asuvatel otsingualadel. Tuli vaid lahendada küsimus, kuidas teha seda maailmatasemel ning kellest komplekteerida meeskond?

Pääste meeskondlikul MM-il on kokku 4 võistlusklassi: maa-ala, varing, jälg ning universaalklass, kus sooritatakse kõik kolm otsinguala. Eesti meeskond osales tihedaima

konkurentsiga maa-ala võistlusklassis. Kokku oli MM-il 19 meeskonda, kellest lausa 12 startisid maa-alaotsingus. Iga meeskond sooritab nii otsinguosa ehk lõhnatöö kui ka kuulekuse ja osavuse soorituse.

Meeskondlike võistluste tiim koosneb 3 koerajuhist, 3 koerast ja kaptenist ning lubatud on registreerida ka üks varukoer.

Foto 1 - Eesti meeskond pääste meeskondlikul MM-il

Kuigi FCI MM-i hindamisel lähtutakse detailides IPO-R-i (Rahvusvahelise Päästekoerte Organisatsiooni IRO ja FCI ühisreeglid), siis erinevalt individuaalvõistlusest jagatakse siin ka punkte meeskonna omavahelise koostöö ja harmoonilisuse eest, mis on eriti oluline kuulekuse ja osavuse puhul, kus osa harjutusi tuleb sooritada sünkroonselt.

Eestis on väga häid otsingukoeri erinevatest koeratõugudest: hollandi lambakoer, bordercollie, saksa lambakoer, liri punavalge setter jpt. Toreda juhuse tõttu saime sel korral kokku panna tiimi kolmest saksa lambakoerast, kes on viimastel aastatel erinevatel meistrivõistlustel poodiumikohti vahetanud ning ka meistritiitleid noppinud: Margman Luminosa ja koerajuht Monika Rusing, Margman Viksik ja Marii Pikkoja ning Margman Avatar ja Piret Koor. Minul oli au olla selle võrratu tiimi kapteniks.

Kuigi kõik meie tiimi koerad olid juba edukalt võistelnud maa-alaotsingu kõrgeimal tasemel, siis meeskondliku võistluse jaoks tuli veel omajagu juurde õppida ja harjutada. Otsingutrennides katsetasime, kuidas koerad käituvad koos töötades, otsingu ajal kokku sattudes ja sama figurandi ehk otsitava inimese leidmisel ning leiust teatamisel.

Meie rõõmuks suutsid koerad segamatult keskenduda enda tööle ning veel leidmata inimeste otsimisele. Lisaks harjutasime ka raadioside teel tiimisisest kommunikatsiooni, käskude ja juhiste edasiandmist ning otsingutöö tagasisidestamist. Kuulekuse treeningutega alustasime varakevadel kohe, kui jää ja lumeolukord võimaldas suurtele platsidele harjutama minna. Kuigi kuulekuse harjutused olid kõikidele tuttavad individuaalvõistlustest, siis meeskondlikult oli eelkõige suureks väljakutseks selle kõige samaaegne ning

REEGLID

Kuulekus ja osavus

Harjutuste hindamine põhineb IPO-R individuaalreeglitel. Terve tiim on platsil üheaegselt ning pooled harjutused sooritatakse meeskonnana sünkroonselt. Selle saavutamiseks on platsil koos kolme koera ja koerajuhiga ka meeskonna kapten, kes annab koerajuhtidele vastavad korraldused. Kõik kohtunikult saadud juhised antakse koerajuhtidele edasi ainult meeskonna kapteni kaudu. Lisaks harjutuste tehnilisele sooritusele, hinnatakse kogu meeskonna soorituse üheaegsust ja harmoonilisust. Kusjuures ka punkte antakse nii koeratiimide kui ka kapteni tööle.

Kokku on võimalik saada 200p, mis omakorda jaotub:

Meeskondlikud harjutused ehk kolm koera sooritavad harjutused sünkroonselt:

- 3x10p kõrvalkõnd rihmata ja inimrühm koertega
- 3x10p distantskontroll
- 3x10p kandmine ja üleandmine
- 3x10p lamamine häiritud olukorras

Individaalsed harjutused:

- 10p liikuv tunnissild
- 10p tarbeeseme toomine tasasel maal
- 10p horisontaalne redel
- 10p rippisild
- 10p tunnel
- 10p juhitevus distantsilt

Lisaks:

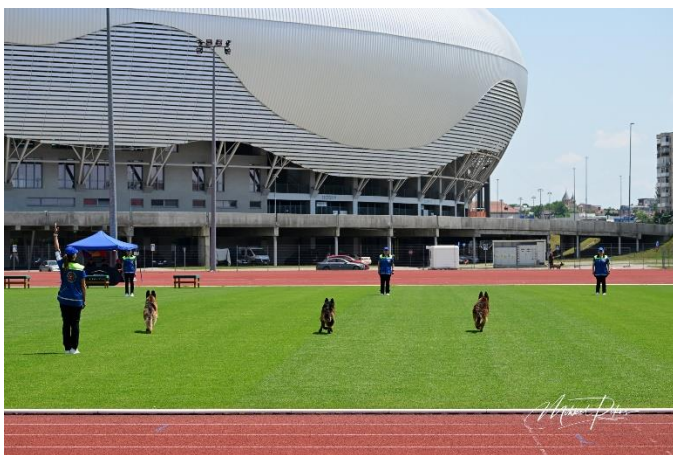
- 10p kapteni juhendamine
- 10p tiimi harmoonia ja esituse sünkroonsus

harmooniline sooritus. Seetõttu mööduski meil suurem osa ajast kuulekuse treeningutes hoopis ilma koerteta – nelja sünkroonharjutuse kokku harjutamisel. Kuna harjutused sooritatakse üheaegselt kapteni juhendamisel, siis pidime kokku leppima vajalikes reeglites, käskudes, parajates vahemaades, sammu pikkustes, käskluste etteteatamisaegades jpm pisidetallides. Kui vahepeal juba hakkas

tunduma, et saame ise marssimisega täitsa hakkama ja võtsime juurde kolm koera, siis võrdus see kolme uue lisafactoriga, millega taas arvestada. Tuli leida harmooniline tempo, panna koerad ühetaoliselt ümber pöörama, leida neile sobilikud, kuid siiski efektsed vahed ja hoida koeratiimid üksteisest sama kaugel. Selle kõige juures tuli hoida kõrgel ka koerte motivatsioon, rõõmus meel ja töötahe, rääkimata fookuse säilitamisest koerajuhile. Kõikide harjutuste puhul liigub kapten kas koeratiimide ees või nendega paralleelselt vasakul pool. Kaptenil pidid olema justkui silmad kuklas, et jälgida, kas iga koer on vajaliku asendi võtnud, et harjutuse järgmine käsklus anda, või tuleb tiimile veel aega anda. Suurimaks väljakutseks sünkroonharjutustest on kuulekuses ja osavuses tehtav distantsskontroll.

Tiim alustab kapteni juhendamisel paralleelselt kõrvalkõnnis liikumist. Pärast 10. sammu peavad koerad jääma käsu peale liikumiselt istuma. Koerajuhid liiguvad edasi 40 sammu ning pööravad seejärel ümber. Kapteni käsu peale kutsuvad koerajuhid oma koerad enda juurde. Poolal teel peavad koerajuhid andma kapteni märguandel koertele käsu jooksu pealt lamada.

Foto 3 - Distantsskontrolli harjutus MM sooritusel

Järgmise märguande saamisel tuleb koertel kohapealt liikumata seisma tõusta ning viimase märguande alusel enda koerajuhi juurde joosta ning seejärel algasend võtta. Lisaks tehniliselt puhtale sooritusele pidime enda jaoks välja töötama täpse märguannete süsteemi, kuidas saada koerad käsklustele samaaegselt liikuma, vajalikesse asenditesse ning sobilikku temposse.

Pärast kuid kestnud treeninguid jõudis kätte aeg sõita Rumeeniasse end proovile panema. Koerajuhid koos koertega alustasid teekonda mööda maad juba 27. mail ning kapten lendas neile järgi 31. mail.

Foto 2 - Valmis teele asuma! Vasakult: Mihkel, Marii, Piret ja Monika

See andis koertele võimalusekuuma kliima ning mägisema maastikuga pisut tutvuda ja aklimatiseeruda. Võistluse eeltegevused algasid 1. juunil 10- minutilise ametliku platsiproovi, veterinaarkontrolli, kaptenite ja kohtunike

koosoleku, sooritusaegade loosimise ning avamistseremooniaga. Eesti meeskonna sooritusaegadeks said loosi tahtel 2. juunil kell 12:30 kuulekus ja osavus ning 3. juunil kell 8:40 maa-alaotsing. Kui hommikune otsinguosa röömustas meie meeskonda, siis keskpäevane päike kuulekuse staadionil pani omajagu muretsema. Nimelt on kuulekuse ja osavuse soorituse kestvus tiimi kohta umbes 30 minutit ning meie koerad harjunud oluliselt jahedama kliima ja leebema päikesega. Selleks hetkeks ei olnud veel suvesoe Eestimaale jõudnudki, kuid võistlus on võistlus.

Kuulekuse soorituse päeva hommikul vaatasime iga väiksema hetke tagant ilmateadet, mis lubas vahelduvat pilvisust. Kuna esimesed sooritused algasid juba hommikul kell 8, otsustasime minna ka konkurente vaatama. Mida kell edasi, seda kuumemaks läks. Raskeks muutus ka tribüünil istumine selle päikese ja pinge all. Liitreid vett ja palju kaotatud närvirakke hiljem oligi käes meie soorituse aeg. Murphy seadusele kohaselt hajusid ka mõned üksikud leevendust toonud pilved meie soorituse ajaks kenasti päikeselt eest ära. Võtsime siis staadioni ääres rivisse, tegin veel viimase traditsioonilise kontrollküsimuse „Kas oleme valmis?“ ning alustasime marssi raporteerimisele.

Foto 4 - kuulekuse soorituse alustamise raporteerimine kohtunikule

Hiljem tunnistasime üksteisele, et sellest hetkest kadus meil kõigil pinge. Tundsime end hästi, sest olime sinna jõudmiseks endast maksimumi andnud ning nüüd oli aeg ilus etteaste teha.

Foto 5 - kandmine ja üleandmine - koerajuhid võtavad oma koera laua pealt sülle, kõnnivad 10 sammu kandjani ning annavad ta võõrale inimesele üle. Kandja kõnnib seejärel omakorda 10 sammu ning paneb siis koera maha. Koer peab jääma liikumatult oma kandja juurde seni kuni koerajuht annab oma koerale loa enda juurde tagasi tulla.

Üldjoontes oli sooritus tõesti harmooniline ja korralik. Leidus omajagu väiksemaid tehnilisi vigu (alg- või lõppasendi mittevõtmine, korduskäsk jmt), mida mõistagi hinnatakse maailmameistrivõistlustele kohaselt karmilt ja õiglaselt. Kokku saime 155 punkti 200-st ehk 78% maksimaalsest.

Kõiki kuulekuse ja osavuse sooritusi hindas Frederic Bountin Prantsusmaalt. Kuna MM-i ajagraafik oli tihe, siis detailsemat tagasisidet ega vigade kirjeldust sooritustele kahjuks ei antud, loeti ette vaid lõplik punktisumma. Kuigi teadsime, et oluksime võimelised enamaks, olime siiski väga õnnelikud, sest need osad, millega olime koos eelnevalt palju töötanud, tulid välja suurepäraselt.

Foto 6 - Lamamine häiritud olukorras

FCI meeskondlikel päästevõistlustel ei ole kuulekuse ja osavuse ega maa-alaotsingu soorituse läbimiseks miinimumtasel määratud. See tähendab, et kogutud punktid ja tulemus läheb arvesse igal juhul ning lõpparvestuses on kõik tiimid. Küll aga tuleb esimeste hulka saamiseks tihedas konkurentsisis pingutada, sest kui sisse tuleb suuri vigu või märkimisväärne osa punkte jääb saamata.

Järgmise päeva hommikul ootas meid ees maa-alaotsing. Enne meid oli maa-alaotsingut sooritamas üks Itaalia tiim, kellel oli eelmisest päevast kogu võistluse kõrgeim kuulekuse ja osavuse punktiskoor – 177p. Kui nad aga oma otsingusoorituselt tagasi tulid, kuulsime, et kolmest otsitavast õnnestus neil leida vaid kaks, mis tähendas neile väga suurt punktikaotust. Meie jaoks oli see aga vastupidiselt lootuse suurenemine.

Otsingusoorituse alguspunktis ehk staabis ootasid meid peakohtunik Tomaz Drazumeric Sloveeniast, Margot Luukas Eestist ja Nadine Lammel Saksamaalt.

REEGLID

Maa-alaotsing (lõhnatöö)

Maa-alaotsingus tuleb teha lähtuvalt kohtunike poolt ette antud legendist otsingustrateegia. Kindel alati on vaid, et tarvis on leida 50 000-ruutmeetriliselt maa-alalt 20 minutiga kolm inimest ning töötada otsitav ala läbi koostöös.

Meeskonna kapten (otsingujuht) peab selgitama välja maastiku eripärad, otsitavate detailid, võimalikud ohud maastikul, tuule suuna ja palju muud. Koostöös oma meeskonnaga pannakse kokku otsingustrateegia, mis tuleb kaptenil kohtunikele ette kanda ning seejärel seda teostama hakata.

Maa-alaotsingut hindab korraga 3 kohtunikku – iga kohtunik ühte koera ja koerajuhti. Iga leitud inimese teatamise eest on võimalik saada 60p (kokku leidude eest seega 180p). Lisaks on võimalik saada meeskonna kaptenil otsingutaktika ja selle elluviimise eest 50 punkti ning meeskonna koostöö ja distsipliini eest 30 punkti. Maksimaalne punktisumma on 260p.

Foto 12 - Maa-alaotsingu staabis meeskonda kohtunikele tutvustamas

Esitlesin kohtunikele tiimi ning küsisin, kuidas saame abiks olla. Vastu saime legendi – märgitud maa-alal on toimunud lennuõnnetus ning kadunud piloot ja kaks reisijat. Küsimise peale anti ka maa-ala kaart (ortofoto), kus olid märgitud nii ala piirid kui ka lennukivraki asukoht. Samuti saime sidepidamiseks raadiosaatjad. Seejärel oli võimalus küsida küsimusi, mis aitaksid ehitada üles parimat otsingustrateegiat: milline on maa-ala ja selle eripärad, kas on ohtlike või tihedamaid kohti, kes on täpselt otsitavad (sugu, vanus jmt), kellele anda teada, kui vajame meditsiinilist abi. Siis oli võimalik tiimiga nõu pidada, kontrollida tuule suunda, leppida kokku otsingustrateegia ja teha raadioside kontroll.

KUIDAS KOERAD OTSIVAD?

Meie koerad otsivad inimese lõhna õhust ning selle leidmiseks ei ole vaja ette anda otsitava lõhnaga eset. Koerad tuvastavad ära õhus leviva lõhna, mis ei kuulu temaga kaasas olevatele inimestele. Et maa-ala võimalikult põhjalikult läbi otsida, suunavad koerajuhid oma koeri vajalikesse suundadesse, kontrollides pidevalt ka tuule suunda. Võõra lõhna õhust tuvastamisel täpsustab koer seda seni kuni on jõudnud lõhnaallika ehk inimeseni ning hakkab seejärel tema juures haukudes märku andma. Koer haugub seal seni kuni koerajuht on jõudnud enda koera juurde, kutsub koera ära ning saab seejärel leitud inimesele abi anda.

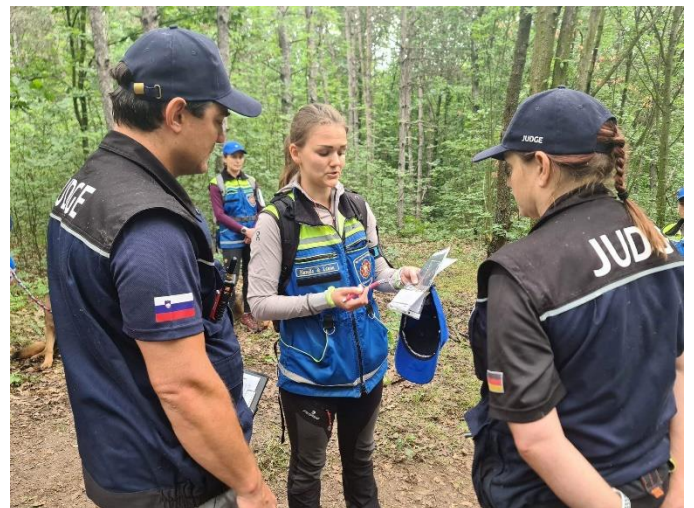

Foto 7 ja Foto 8 - näited maa-alaotsingu metsast

Kuigi otsinguks antav aeg 20 minutit läheb käima alles esimese koera otsima saatmisel, mis annab võimaluse stardipunkte ala ääres valida, siis pidasime oluliseks alustada kiiresti staabi lähedalt, et aega maksimaalselt kokku hoida. Esitlesin meie plaani kohtunikele: jaotasime ala mõtteliselt kolmeks sektoriks nii, et kogu ala saab kaetud ja vajadusel muudame strateegiat või kontrollime tihedamaid kohti üle. Iga koeratiim sai endaga kaasa ühe kohtuniku ning peakohtunikuga olin keskmises alas lisaks ka mina.

Foto 13 - Kapten kohtunikele otsingustrateegiat tutvustamas

Maastik oli võrdlemisi keeruline ning tuul oli tihedas võsas olematu. Künklik pinnas mängib lõhna liikumisega täiesti omamoodi mängu ning maas olnud okste rägastik muutis liikumise keeruliseks nii osalejatel kui kohtunikel. Tuule kontrollimiseks kasutasid koerajuhid puudrit, mis aga õhku visates langes sama trajektoori maapinnale tagasi. Tuult lihtsalt ei olnud. See tähendas, et koera tuli kaugemale saata, et kogu ala saaks põhjalikumalt kontrollitud. Alad jaotasime ortofoto alusel mõttelisteks sektoriteks, sest eristatavaid maastikupiire seal polnud. Paaril korral sattusid koerad ka omavahel kokku või üksteise aladesse, mis tuli lahendada koerajuhtide omavahelisel kommunikatsioonil raadioside teel. Kõige selle juures suutsid koerad siiski näidata suurepäraselt otsingutahet ja liikuvust, samuti saime hiljem kiita väga hea kommunikatsiooni, üksteise toetamise ning koerte lugemise eest.

Kui esimene leid tuli kiirelt pärast esimese koera starti, siis teised kaks kadunud inimest leiti alles ala lõpuosast. Õnneliku juhuse tahtel sattus kõikide koerte trajektoorige üks otsitav, kusjuures kaks leitud toimus lausa samaaegselt. Pärast igat leitud tuli koerajuhil küsida kaptenilt luba koera figurandi juurest ära võtmiseks, anda teada, mis seisus on kannatanu ja vajadusel kutsuda abi. Kogu suhtlus toimus raadioside teel ning samal ajal tuli tegeleda ka enda koeraga. Kokkuvõttes leidsime alalt otsitavad üles umbes 10 minutiga, misjärel oli võimalik otsing lõpetada teatades peakohtunikule, et oleme leidnud kõik kannatanud. Seejärel tuli minna tagasi staapi, kus oli aeg otsing kokku võtta nii meeskonnal kui ka kohtunikel. Selleks tuli koerajuhtidel anda kaptenile täpne ülevaade, kus nad käisid, kas nad liikusid oma strateegiast lähtuvalt, milline ala on otsitud ning mis veel otsimata ning millises olukorras olid kannatanud. Ka kohtunikel oli omajagu

arutamist, sest kõik hindasid metsas vaid ühte koera ja koerajuhti ning ülejäänust said osa vaid raadiosidet kuuldes. Pärast kohtunikele ülevaate andmist saime ka tagasiside – meie otsingutööga oldi väga rahul, kiideti koerte otsinguintensiivsust, tiimi koostööd ning operatiivset ja täpset inglisekeelset kommunikatsiooni. Meid õnnitleti väga hea tulemuse puhul, saime 244p 260p-st ehk 94% maksimaalsest võimalikust! Ilmselt oli nende punktide teadvustamine tiimi jaoks kogu võistluse emotsionaalseim hetk – räsitud, hingetud, kõrgeima pingel, higised, täielikus külluse ja rõõmu tundes – meie koerad tegid seda, mida me oleme neile aastaid õpetanud ning tegid seda suurepäraselt maailmameistrivõistlustel. Ainuüksi sellele hetkele mõeldes tõusevad mul tänaseni ihukarvad püsti.

Foto 9 - Õnnelik meeskond pärast otsinguosa tulemuse teada saamist

Ülejäänud päev kulges teiste meeskondade tulemusi oodates. Pinget jagus kuni võistluse viimase kuulekuse ja osavuse soorituseni – Sloveenia tiim, kes oli teinud väga kõrged punktid maa-alaotsingus. Kui esimesed lõplikud tulemused hakkasid selguma olime õnnelikud, et viimaste hulka me ei jää, kuid mida aeg edasi nägime, et oleme juba tabeli esimeses pooles

kui hakkas paistma võimalus tõusta poodiumile. Päeva lõpuks selguski, et Eesti meeskond on saavutanud otsingu suurriikide kõrval maailmameistrivõistlustel kolmanda koha. Saavutada poodiumikoht võisteldes tihedas konkurentsisis otsingu suurriikidega oli kirjeldamatult hea tunne. Kuid lisaks Eesti koeraspordi taseme näitamisele on eriti uhke tunne teada, et need koerad rakendavad oma maailmatasemel oskusi ka reaalsetel otsingutel eksinud inimeste leidmiseks. Elagu Eesti ja tema tublid otsingukoerad ning nende juhid!

Foto 10 - Eesti meeskond poodiumil koos Eesti kohtunikuga. Vasakult: Marelle Kurvits, Marii Pikkoja, Piret Koor, Monika Rusing ja Margot Luukas

Südamest tänu kõigile toetajatele – Eesti Kennelliit, Päästeliit, Eesti Saksa Lambakoerte Ühing ja Vabatahtlik Reservpäästerühm! Aitäh Mihklile, kes meeskonna turvaliselt võistlusele ja koju viis ning kõikidele kaasaelajatele nii Rumeenias kui kodumaal!

Foto 11 - Pärast võistlust Terevisioonis muljeid jagamas ja koerte oskusi ette näitamas

Foto 14 – Meeskond ja toetajad.

Toetajad:

